

Lehko je govoriti, a težko je storiti.

Pred več kakor 400 leti je živel v Španiji Krištof Kolumb, to je óni znameniti mož, ki je našel novi svet Ameriko. Krištof Kolumb se je že v zgodnej mladosti pridno učil, ter je také položil temelj ónim znanostim, s pomočjo katerih je pozneje našel jeden del svetá, katerega imenujemo Ameriko. Že v svojej mladosti je slišal Krištof, da se govori o nepoznanih zemljah, ki ležé daleč z óne strani morja, in do katerih bi lahko prišel le kak izkušén mornár; zatorej je začel premišljevati, kako bi se naučil ónih stvari, katerih je treba izurjenim pomorščakom. Komaj štirinajst let star, znal je že ne samo vse potrebne jezike, nego tudi v-zemljepisji, geometriji, zvezdarstvu in risanji je bil posebno dobro podučén. Zaradi njegove učenosti so ga spoštovali vsi razumni možjé, a pozneje so ga zaželeli celó španski kralji, ter so mu dali brodovja in ljudí, da gré iskat nove, še nepoznane suhe zemlje.

Krištofu Kolumbu je bila sreča mila in našel je pot, po katerem se gré v novi svet; za svojega življenja je tudi on sam večkrat potoval v Ameriko. Ko se je po Evropi raznesel glas, da je on našel nov del svetá, povzdigovali so ljudjé njegovo imé v zvezde s slavo in pohvalo. Ali kakor povsod, také je bilo tudi v Španiji mnogo taci, ki so se mislili modrejšega in pametnejšega od njega ter so dejali, da ní nobena posebna zasluga najti Ameriko. Rekli so: „Amerika je dosti velika in široka zemlja, vsak bi jo bil lahko ugledal in našel!“ — Nu, Krištof Kolumb je bil mož, ki je znal take zavidnike in prevzetnike tudi zavrnuti in osramotiti kakor se jim spodobi. V to se mu je kmalu ponudila lepa priložnost.

Necega dné je napravil kardinal Mendoza veliko pojédino na čast Krištofu Kolumbu, ki je bil za admiralá imenovan. *) Pri pojédini je kardinal povzel besedo in je hvalil Krištofa Kolumba, ki je našel Ameriko ter si je také pridobil slavo po vsej Evropi. Ta pohvalna beseda mnogim gostom ni dopala; mislili so si: čimu toliko hvale človeku, ki ní plemenitega rodú. „Meni se zdí,“ reče jeden od kraljevih plemenitašev, „da ní ravno také težavno bilo pot najti v tako imenovani novi svet; ocean (veliko morje) je od vseh strani odprt in kdo pravi, da bi noben drugi španski mornar ne bil mogel dobiti pravega pota v Ameriko?“ Nató se ostali gosti nasméhnejo ter odobravajo govorniku, a nekateri še celó porugljivo rekó: „dà, dà, to bi bil lahko vsak izmed nas storil!“

„Gospóda! verujte mi, da sem daleč od tega,“ reče Krištof Kolumb, „da bi sebi pripisaval slavo, za katero se imam jedino zahvaliti modrosti in previdnosti božjé; a gotovo je tudi, da je mnogo opravkov na svetu, ki se nam zdé lahki samo zaradi tega, ker so je izvršili drugi ljudjé.“ To rekši, prosi Kolumb, da bi mu prinesli jedno celo kokošje jajce, kar se je tudi zgodilo. Ko ima Kolumb jajce v roci, obrne se h kraljevim plemenitašem in jim reče: „Kdo izmed slavne gospóde mi more to jajce navpik postaviti také,

*) Kardinali so prvi papeževi svetovalci ter imajo prednost pred vsami družinami škofí in mašniki; papež se najvišji poglavar in duhovni oče vseh pravóernih kristjanov; admiral je najvišji zapovédnik morske vojne.

da bude stalo? Vsi so poskušali zdaj od te zdaj od óne strani, a vse zámán, jajce ní stalo. Naposled zavpijejo vsi: „To je nemogoće! Vi zahtevate nekaj, óesar nihče storiti ne more.“ — „In vendar,“ reče Krištof Kolumb, „bote gospodje potem rekli, da to vsak izmed vas narediti more!“ Zdaj Kolumb jajce na tanjšem koncu malo ób mizo udari, da se rahlo ubije, postavi ga navpik, in jajce je stalo. — „O, takó tudi vsak izmed nas lahko stori!“ zavpijejo vsi okolo mize. „Prav ste odgovorili, gospodje,“ reče Kolumb, smijóč se; „samo ta mali razlóček je med vami in med mano, da vi pravite, da bi bili vsi to lahko storili, a storil sem le jaz. Glejte, ravno taka je tudi z iznajdbo novega svetá!“

Gospodje za mizo so se zelo sramovali in nihče se ni več upal zaničljivo govoriti o Kolumbu, spoznavši resnico prigovora, ki pravi: laže je govoriti nego li storiti.

(„Po Golubu.“)

— x —

Presečnik in njegov pes.

Pri Presečniku so imeli mladega psa. Ta, ki zdaj na Preséci gospodari, bil je takrat še fantè, uprav nehavši volariti. Psiček se je le ž njim družil: kamor je fant šel, tjakaj je cundral njegov Muškin. Le on mu je dajal jesti; a tudi pogonil se je večkrat ž njim ter sebi in psu v zabavo kolikal kamenje po bregu, če je bil sam na polji in ga toraj ni imel nihče k delu priganjati. Bil je namreč mladi Presečnik kaj poreden in zvit deček. Kadar je v nedeljo na klopi pred hišo sedèl, dražil je psa na mimogredoče ljudi. Pa prej ga ni pustil od sebe, da bi lajal v ljudi, nego še le potem, ko jih je pozdravil navidezno prijazno in so ljudjé, idoči po poti naprej, kazali mu hrbet. Popotniku za hrbtom pa je naščuval psa, da je na vse grlo blevskał za ptujcem ter se mu zaganjal v hlače in marsikdo je z raztrganimi hlačami ušel ostrim pasjim čeljustim. Tedaj se je škodoželjni Presečnikov fantalin rogal v pest, da ga je kar vilo od samega smehú. To zvijačo pa je uganjal zato, češ, porekó ljudjé: „ta je prav priljuden mladenič, ne pripušča psu lajati na mirne ljudi. Potem, če mu le uide, to se zna, da mu ne more ubraniti, da ne bi otrešel svoje pasje jeze nad popotniki.“ Na jednej strani je torej mladi Presečnik hotel se dokopati do dobrega glasú med ljudmi, a na drugej se je dal voditi od svoje škodoželjnosti in nagajivosti.

Na tej strani Presečnikove hiše je rastla nizka a široka lípa, onkraj pa visoka smreka. Pes se je polagoma navadil, da ni prej lajal, dokler nisi od hiše začel iti proti lipi po poti od smreke sim. Če si pa prihajal po poti od lipe, molčal je pes, dokler nisi prišel vstric hišnih vrat in se jel bližati smreki onkraj hiše. — Pes se je prikupil mlademu Presečniku, in ko si je po očetovej smrti pripeljal na dom nevesto, še je Muškin, užé precej póstaren, čuval mu dvorec. In še le zdaj se je Presečniku pošteno izplačalo óno, kar je s psom nahudil mirnim ljudém.

Bilo je med Šmarnimi mašami. Večer je bil dobršno temačen. Pes je tik praga slónel na prednjih nogah. Kar začuti človeške stopinje, bližajoče se sušilnici, pozidanej onkraj hiše malo proč od smreke. Plane na noge in